

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[Ἀπὸ τὸν κ. Σ Σταματιάδην, ποῦ ἐξ ἀφορμῆς τῆς διαλέξεώς του περὶ γλώτσης, ἔγραψεν ἓνα σαχλότατον ἄρθρον ἢ «Ἀττικὴ», εἰλάβαμεν τὸ ἐξῆς εἰς ἀπάντησιν σημεῖωμα, τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως δημοσιεύομεν].

Ἡ ἐφημερίς «Ἀττικὴ» ἤρθε ὅτι εἶναι λογικὴ συνέπεια, ἐπειδὴ ἐγὼ μίλησα περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος. νὰ μιλήσῃ τῶρα καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς γλωσσολογίας κ. Γ. Χατζιδάκις περὶ σαπωνοποιίας. Οἱ τίτλοι εἶναι ἀληθινὰ πολὺ χρήσιμο πρᾶγμα, διότι μᾶς ὀδηγοῦν γιὰ νὰ μορφώνομε μιά γνώμη γιὰ κάθε πρᾶγμα, ὅταν δὲν μπορούμε νὰ τῆ μορφώσομε ἀπ' τὸ περιεχόμενον. Ἄν ὁ κ. Χατζιδάκις μιλήσῃ περὶ σαπωνοποιίας καὶ πῆ σωστὰ πρᾶγματα, καὶ βεβαίως τότε μόνο θὰ μιλήσῃ ὁ κ. Χατζιδάκις, ὅταν θᾶλλῃ σωστὰ πρᾶγματα νὰ πῆ, κανεὶς λογικὸς ἄνθρωπος δὲ θὰ τὸν κατηγορήσῃ. Τῶρα ἂν κ' ἐγὼ εἶμαι ἢ δὲν εἶμαι ἀπὸ καινοῦς τοὺς ἀνθρώπους ποῦ τότε μόνο μιλοῦν ὅταν ἔχουν σωστὰ πρᾶγματα νὰ ποῦν, αὐτὸ ἔπρεπε πρῶτα νὰ φροντίσῃ νὸ μάθῃ ἢ «Ἀττικὴ» κ' ἔπειτα νὰ μιλήσῃ, γιὰ νὰ μὴ ξεδεύῃ ἀδικα τῆ μελάνη καὶ τὴν εὐφυΐα τῆς.

Σ. Δ. Σ.

«Ἡ Σανιδοκρατουμένη Ἑλλάς». Δὲν εἰςύρομεν πόσοι νὰ εἶναι ἀκριβῶς οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Νουμά» ὅταν σκεφθῶμεν ὅμως πῶς ἢ «Ἀστράπη» πουλεῖ ἔξη χιλιάδες φύλλα τὴν ἡμέραν, καὶ πῶς ἢ «Ἀττικὴ» ἀπὸ τῶρα ἄρχιτὰ νὰ ἔλῃ καὶ περίσσειμα, βεβαίωτατα πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ «Νουμάς» θὰ κινδυνεύει νὰ βγάλῃ τὴ ταχυδρομικὴν τοῦ ἀκόμη ἔξοδα. Τὴν αἰτίαν σᾶς τὴν φανερώνει ἢ μέχρι τοῦδε παρεια τοῦ: Ὁ ἡμίλιχος δ.λ. πόλεμος κατὰ τῆς ψευτιᾶς, καὶ ὁ ζωντανὸς πόθος δι' ὅ,τι θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πραγματικὴν μας πρόοδον.

Δεῖγμα τοῦ πόθου τοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς εὐκρινείας του, εἶναι καὶ ἡ σειρά τῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Σανιδοκρατουμένη Ἑλλάς» ἄρθρων, μέρος τῶν ὁποίων ἀναδημοσιεύομεν σήμερον χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας, βέβαιον ὅτι σπανίως ἔχουν ἀκούσει τόσοσιν στρογγυλὰ καὶ τόσοσιν θαρραλέα λόγια. Ὅμιλεῖ ἐδῶ διὰ τὸν ἑλληνικὸν Τύπον.

Ἰδοῦ:

Ἄν ὑπῆρχαν ἄνθρωποι εὐσυνείδητοι, ἀγαπῶντες τὸν τόπον κ' ἐργαζόμενοι γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ—ἂν ὑπῆρχαν ἄνθρωποι μορφωνόντες τὴν κοινὴν γνώμην—ὅπως εἶναι τὸ καθήκον τοῦ ἀληθινοῦ δημοσιογράφου—καὶ ὄχι ἀκολουθεύοντας αὐτὴν τυφλῶς—ἂν ὑπῆρχαν δηλ. δημοσιογράφοι νὰ χτυπᾶνε τίς στραβὰς ἰδέας τοῦ λαοῦ ἀλόγητα κ' ὄχι νὰ τίς θαυμάζουσι καὶ νὰ τίς ἐνθαρρύνουσι—δὲν θὰ τραβοῦσε ὁ λαὸς τὸν ἴσον δρόμον, τὸν δρόμον τῆς Ἀληθείας. τὸν ὁποῖον τόσοσιν λαχταράει καὶ τὸν ὁποῖον μὲ τόσο πείσμα καὶ μὲ τόσῃ θηριωδίαν ἀγωνίζονται οἱ ἐπιτήδαιοι νὰ τοῦ τὸν κρύβουσι ;»

Καὶ παρακάτω :

«Πάρτε τὸ ζήτημα τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς προσφατότερον. Ἐνας λόγιος, διαπρεπὴς, θιασώτης ἔνθερος τῆς ζωντανῆς γλώτσης, μετέφρασε τὸ Εὐαγγέλιον, ἀπὸ καθαρῶς φιλολογικῶν λόγων ὁρμώμενος, γιὰ νὰποδείξῃ πῶς μὲ τὴν γλῶσσαν τὴν ἀληθινήν, τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται ὁ λαός, ἔλα ἡμπορεῖ νὰ τὰ ἐκφράσῃ κανεὶς καὶ τὰ ὑψηλότερα ἀκόμη νοήματα τῆς θρησκείας.

Οἱ φοιτηταὶ ἐξηγέρθησαν. Γιατὶ ἐξηγέρθησαν, δὲν θὰ τὸ ἀναλύσομαι βεβαίως τῶρα ἐδῶ. Ἄς παραδεχθῶμεν πῶς ἐξεγέρθησαν κ' αὐτοὶ ἀπὸ ἀγνήν ἀγάπην γιὰ τὴν γλῶσσαν τῶν προγόνων, τὴν ὁποῖαν ἔβλεπαν προσβαλλομένην στὰ καιρικά.

Ἦταν καιρὸς νὰ σταματήτῃ τὸ κακὸ ἢ νὰ περιορισθῇ τοῦλάχιστον ἐντὸς τῆς περιοχῆς

τοῦ Πανεπιστημίου, ἂν ἤθελε ὁ Τύπος. Ἄλλ' ὁ Τύπος δὲν τὸ ἠθέλησε, δὲν τὸν ἐσύμφερε νὰ τὸ θελήσῃ. Κι' ἀντὶ νὰ σταματήσῃ μὲ τὸ σιδερένιο χέρι τῆς Λογικῆς τὰ πράγματα, τὰ ἑσπρωξε ὅσον ἤμπορεσε περισσότερο, μὲ τὴν Ἔθνοκτόνον δημοκρασίαν.

Καὶ αὐξήσε μὲν ἡ κυκλοφορία τῶν ἐφημερίδων τὰς ἡμέρας ἐκείνας καταπληκτικῶς, ἀλλὰ ἐδημιουργήθηκε ταυτοχρόνως καὶ τὸ ζήτημα τοῦ Εὐαγγελίου—ἡ μεγαλειτέρα Ἐντροπή καὶ ὁ Ταρσαρηνικώτερος ἀγὼν, τὸν ὁποῖον θὰ κληροδοτήσουμε στοὺς ἀπογόνους μας».

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ «ΚΡΙΤΙΚΗΣ»,

Λήγει εἰς τὸ παρὸν τεῦχος ἡ δημοσιεύσις τῆς σειρᾶς τῶν ἐπιστολῶν αἱ ὁποῖαι ἐστάλησαν εἰς τὴν «Κριτικὴν» ὑπὸ τῶν λογίων καὶ καλλιτεχνῶν μας διὰ τὸ ὑποκινηθῆν ὑπ' αὐτῆς ζήτημα τοῦ Β. Θεάτρου καὶ τῆς Δραματικῆς τοῦ Ὁδείου Σχολῆς.

Εἶνε ἰσῶς περιττὸν νὰ εἰπῶμεν ὅτι, τὸ γενικὸν συμπέρασμα τὸ ὁποῖον εἴμπορεῖ νὰ ἐκπηγάσῃ ἀπὸ τὰς εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἐρώτησίν μας διὰ τὸ Β. Θεᾶτρον ἀληθεύσας ἀπαντήσεις, δὲν εἶνε καὶ πολὺ διαφωτιστικόν. Μερικοὶ κῆραν λόγους ἰσχυροὺς διὰ νὰ ἐπιτεθοῦν δριμύτατα κατὰ τῆς δράσεως τοῦ Β. Θεάτρου καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς διευθύνσεώς του, ἄλλοι ἐδίδασαν διὰ τὸν ἕνα ἢ διὰ τὸν ἄλλον λόγον νὰ ἐκφέρουν γνώμην καταδικαστικὴν, ταχθέντες ἐν μέρει ὑπερασπισταί, χωρὶς ὅμως μερικοὶ νὰ εἶνε καὶ πολὺ σαφεῖς, καὶ ἄλλοι μὲ λόγους πολὺ αἰσιδοδόξους καὶ πολὺ εἰνοϊκοὺς, ἔκριναν τὸ ἔργον τοῦ Β. Θεάτρου ὡς ὑγιές καὶ γόνιμον, ἐγγυώμενον διὰ τὴν εἰς τὸ μέλλον πρόοδον τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης.

Ἡ «Κριτικὴ» ἐξ ὅλης καρδίας εὐχεται νὰ εὐρίσκωνται μὲ τὸ μέρος τῆς ἀληθείας οἱ τελευταῖοι. Ἄν ὅμως ἐκ τῶν σταλειδῶν διὰ τὸ Β. Θεᾶτρον ἀπαντήσεων δὲν εἴμπορεῖ κανεὶς μὲ εὐκολίαν νὰ ἐξαγάγῃ ἕνα γενικὸν συμπέρασμα, ἐκ τῶν γνωμῶν αἱ ὁποῖαι ἐστάλησαν εἰς τὴν τρίτην ἐρώτησίν μας, σχετικῶς πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ὁδείου, γίνεται φανερόν ὅτι ἡ πλειονότης αὐτῶν εἶνε ἀρνητικὴ χωρὶς δισταγμοὺς καὶ ἀμφιβολίας. Ἄν δὲ θεωρήσωμεν τὴν ἐκφρασθεῖσαν διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ γνώμην τῶν καλλιτέρων λογίων καὶ καλλιτεχνῶν μας, ὡς ἀντιπροσωπεύουσαν ἐπὶ τὸ γενικώτερον τὴν γνώμην τῆς ὑγιούς μερίδος τοῦ καλλιτεχνικοῦ μας κόσμου, ἐπισήμου ἢ μὴ, τότε πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἰς τὸν τόπον μας, ἡ ἰδρυσις τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ὁδείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γάλλου ἐταίρου τῆς Γαλλικῆς Κωμῆδίας κ. Τρουφιέ, γενικῶς ὑπὸ τοῦ εἰδήμονος κόσμου ἐκρίθη ὡς σπυριζουσα τὴν δρᾶσιν τῆς ἐπὶ ἐσφαλμένου προγράμματος, σὺδένα σκοπὸν ἀληθοῦς προόδου ὑπηρετοῦντος.

NEA BIBLIA

* A FEW NOTES ON THE GOSPELS ACCORDING TO ST. MABK AND ST. MATTHEW ὑπὸ Ἄλεξ Πάλλη—(Liverpool 1903).

* ΣΟΛΩΜΟΥ ΒΙΟΣ καὶ ΕΡΓΟΝ. (Διάλεξις γενομένη εἰς τὸν Λαοπλαστικὸν Σύλλογον ἐ «Λυκοῦργος» ὑπὸ Α. Θέρου).

Les Folles Verveines. Συλλογὴ ποιημάτων ὑπὸ Phileas Lebesgue.